

Interview met Mike

Elza: Nou fijn dat je tijd hebt kunnen vinden. Is het goed dat ik het opneem de audio?

Mike: Ja is goed.

Elza: Oke super.

Mike: Beter zonder camera, want ik zit steeds tegen mijn eigen kop aan te kijken.

Elza: Daar word je heel zelfbewust van hè. Dat heb ik ook.

Mike: Ja.

Elza: Nou goed laten we maar gaan beginnen. Mijn eerste vraag aan jou is eigenlijk: wat is jouw favoriete plek buiten en waarom?

Mike: Een specifieke locatie of in het algemeen?

Elza: Het liefst een locatie, maar je mag het ook omschrijven of een fotootje sturen.

Mike: Uhm, ik vind het in het paleispark wel fijn. De blauwe en rode wandelroute en dat is omdat het vaak als ik ga rustig en toegankelijk is. Je kan er heel snel naartoe en het meestal heel rustig, niet teveel geluid. En veel groen, veel bomen.

Elza: En ga je dan vooral naar buiten om rust te vinden?

Mike: Ja, ja ik vind het belangrijk om te bewegen, maar ik vind het ook heel fijn om minimaal 1 a 2 keer per week in het bos te zijn, omdat ik daar rustig van wordt. Ik zit heel veel binnen en door buiten tussen de bomen te lopen met die geurtjes en de wind en de rust, ja daar word ik zelf ook een beetje rustig van.

Elza: Nou mooi, en als je dan daar bent, heb je dan het idee dat daar een gezond ecosysteem is?

Mike: Jaa.. Het is natuurlijk net als alles in Nederland is het gewoon beheerde natuur, maar de luchtkwaliteit is wel goed, want je ziet sterretjesmos. Ja het is wel gereguleerd, want er staan hekken om, en er kunnen wel beesten komen, maar dit kleine stukje is wel een park eigenlijk. Een heel natuurlijk park is het eigenlijk, dus het wordt wel gereguleerd, ze kunnen niet zomaar al het wild erin laten wat ze willen en ja er zitten hekken omheen, omdat er ook wegen langslopen. Dus het is een mooi park, laten we het zo zeggen, maar groter dan een stadspark of iets dergelijks. Een stadspark heeft ook vaak asfaltwegen en hier loop je natuurlijk ook echt op bosgrond en het is wel heel erg afwisselend. Het is heel heuvelachtig, de vegetatie is afwisselend, een stukje heide erbij, dus je hebt eigenlijk op een klein gebied een heel afwisselend landschap.

Elza: Ja en dat voelt dan ook wel natuurlijk aan, voor je gevoel, omdat het afwisselend is?

Mike: Ja dat vind ik wel ja, en ik weet natuurlijk wel dat het beheerd wordt. Er worden ook af en toe bomen weggehaald die omgevallen zijn en er wordt ook hout gekapt af en toe. Maar ja, waar niet in Nederland, er zijn maar weinig plekken die niet beheerd worden in Nederland.

Mike: Oh sorry, ik heb je vraag niet verstaan.

Elza: Ja je mag ook eerst aanvullen wat je wilde zeggen hoor.

Mike: Uhhh, ja ik kan wel tot rust komen en ik voel me zelf wel in de natuur daar. Ook al als je doorgaat denken en gaat kijken. Dan zie je dat het beheerd wordt, maar dat maakt voor mij niet uit.

Elza: Nee, en hoe voel je je daar in algemene zin bij, dat de mens de natuur een soort van afscheid van hun directe leefomgeving en dat beheerd? Maakt dat uit in de ervaring?

Mike: Dat is in Nederland onvermijdelijk, want we leven hier met zoveel mensen op een klein stukje grond, dat het onvermijdelijk is dat er heel veel invloed van de mens op de omgeving en ik denk dat ja er is constant spanning tussen woonruimte, werkruimte, landbouwgrond, natuur en recreatiegebied. Dus echt helemaal de ruimte geven aan de natuur, zonder dat de mens er helemaal bij kan, dat kan in Nederland ook bijna niet. Je hebt misschien bepaalde kleine plekjes, dus ik denk dat je het in goede banen moet leiden en dat je ook recreatie kan hebben, en dat mensen ook kunnen ontspannen. Met zo min mogelijk schade voor de natuur, maar je zult hier altijd invloed hebben op de natuur. Het is nooit helemaal echt natuurlijk. Dan moet je naar heel afgelegen gebieden zoals ergens in Polen of de Italiaanse alpen, waar bijna geen mensen wonen en bijna geen mensen kunnen komen. Daar heb je ruimte voor echte natuur, maar in Nederland is dat niet zo. Dat vind ik ook helemaal niet erg hoor, het is al heel mooi dat je het samen kunt doen, samen met de natuur, de landbouw en de mens. Maar dat zorgt er natuurlijk wel voor dat er minder soortenrijkdom is, maar ja dat is zo, dat is invloed van de mens.

Elza: En vind je dat jammer ergens?

Mike: Ja dat is niet anders. Ik zou dan zelf zeggen geef meer ruimte voor recreatie en minder voor landbouwgrond, maar heel veel mensen in Nederland denken daar anders over. Die willen juist een natuurlijke pot maken ten behoeve van de landbouw. Ik zou zeggen er is zoveel landbouwgrond en we zijn de tweede exporteur ter wereld op gebied van landbouw, dat mag wel een tandje minder. Ga dat verplaatsen naar plekken waar meer ruimte is, zoals in Frankrijk en Duitsland, maak het daar efficiënter. En hier wonen zoveel mensen, doe hier maar wat minder. We hoeven niet de tweede exporteur van landbouwproducten ter wereld te zijn op zo'n kleine postzegel met zijn allen. Meer ruimte voor natuur, ten koste van landbouw, lijkt mij een heel goed idee (11:40).

Elza: Ja, oké, maar dat zou dan misschien wel kunnen betekenen dat dat dan ten koste van landbouw gaat elders, hoe voel je je dan daarbij?

Mike: Daar heb ik geen moeite mee. Ik denk dat het wel goed is als je een vriendelijke manier van gebiedsgebruik moet doen.

Elza: Zijnde?

Mike: Ik zou het wel goed vinden als er meer ruimte is voor landbouw en natuur samen. Dat niet alle natuur compleet kapot gaat, maar dat je een soort samenvorm krijgt, dus meer biologische landbouw en ook op gebied van recreatie. Dat moet je proberen op een manier te doen, dat het niet teveel schade aan bosgebieden oplevert, maar helemaal uitbannen ben ik tegen. Ik vind recreatie ontzettend belangrijk.

Elza: Ja, dat was ook het eerste wat je zei he, die rust en ontspanning.

Mike: Mensen die er wonen hebben daar wel recht op.

Elza: Ja en die landbouw teken je als negatieve invloed op die natuur en op die recreatiemogelijkheden. Zie je nog andere voorbeelden van negatieve invloeden van de mens op

hun leefomgeving of ecosysteem? Dat mag je betrekken op je eigen direct leefomgeving of het bos?

Mike: Kun je dat nog een keer herhalen?

Elza: Ja, zie jij nog andere voorbeelden van menselijke invloeden of in jouw ogen negatieve invloeden naast landbouw?

Mike: Ja, wat ik heel jammer vind in Nederland, is dat we allemaal bedrijventerreinen aan de snelwegen bouwen, waardoor je dus niet meer de weidsheid van het landschap ziet. Als je het meer zou clusteren, van de snelweg af, dan zal je als je van de ene plek naar de andere plek rijdt, nog zicht hebben op de landbouw en de natuur waar je langsrijdt. Je hebt nu heel veel bedrijven die aan de snelweg willen zitten, dus je rijdt als het ware door één groot bedrijventerrein als je over de snelweg rijdt. Ik zou zeggen cluster dat meer op één gebied.

Elza: Dus je wilt dat eigenlijk de natuur meer in zicht is en de menselijke activiteiten meer uit zicht zijn?

Mike: Ja ik zou concentratiegebieden maken, dus ga gebieden die heel industrieel zijn en gebieden die behoorlijk landbouw zijn, ga die clusteren en zorg dan dat je ook nog een beetje uitzicht hebt op het landschap. Dat wordt in Nederland wel steeds minder, vooral ten opzichte van vroeger.

Elza: Merk je dan ten opzichte van toen je jong was een verschil in het landschap?

Mike: Ja zeker.

Elza: En hoe zie je dat terug?

Mike: Nou ja wat ik zei, die lintbebouwing aan de snelwegen. Aan de andere kant heb we natuurlijk ook heel veel mensen in Nederland en ja ik denk dat als je ja, als je minder landbouw hebt, dan heb je ook minder mensen nodig die daar gaan werken. Al die arbeidsmigranten en dan heb je ook minder mensen in je land. Laat die maar elders gaan werken, weetjewel, en laten we inderdaad hier in Nederland schone en slimme technologie gaan maken, die ervoor zorgt dat er weer wat meer ruimte komt en wat minder mensen.

Elza: Die technologie vind ik interessant. Heb je het idee dat mensen daarmee een oplossing gaan vinden voor het moment dat het ecosysteem niet meer naar behoren werkt? Dus stel dat klimaatverandering ervoor zorgt dat bestuiving niet meer lukt, er zijn nu al wat innovaties in, in welke mate denk dat mensen dit soort dingen gaat doen en in welke mate heb je daar vertrouwen in? Dat was een hele lange zin.

Mike: Ik dat het noodzakelijk is om te overleven, ik verwacht dat er een enorme revolutie gaat komen in de landbouw, waarbij veel gemanipuleerde bacteriën en andere organismen voedingsmiddelen laat maken in bioreactoren. Met die bioreactoren heb je veel minder landbouwgrond nodig om eiwitten te maken en dat is ook wel een oplossing voor het verkrijgen van meer ruimte. Al die monden die op aarde gevoed moeten worden, ja dat moet je op een gegeven moment slimmer aanpakken, om niet alles kapot te maken. Dan kun je inderdaad ook grond zich laten ontwikkelen, dat die natuur weer een kans krijgt, als je niet zoals in de Amazone alles kaalkapt voor allerlei gewassen en veeteelt die daar is. Als je die bioreactoren kan gebruiken om eiwitten te maken en die dan ook lekker smaken. Dus ik verwacht wel veel van technologie op dat gebied.

Elza: En denk je dat dat pas echt van de grond komt als al onze middelen op zijn, of al eerder?

Mike: Nee dat gaat veel sneller. Zoals je weet is geld verdienen heel belangrijk is in ons land en de economie. Ik denk dat er op een bepaald moment een soort omslagpunt komt, dat de kostprijs voor het maken van eiwitten in de bioreactoren zo laag is, dat je er niet meer tegenop kan concurreren met eiwitten uit vee en plantaardig. Dat wordt zo goedkoop, dus als dat ook op een betere en lekkere manier te presenteren is. Dan denk ik dat in ieder geval de veeteelt vermindert en dan heb je eigenlijk alleen nog de rijken die een stukje vers vlees kunnen betalen. Ik denk dat in ieder geval voor de rest, de bulk, via bioreactoren gaat. Daar geloof ik wel in en dat duurt ook niet zo lang meer, misschien 10/15 jaar.

Elza: Nou dat klinkt wel als een positief beeld dan. Heb je dan ook nog een soort angsten of negatieve voorspellingen over de toekomst?

Mike: Er zijn een aantal dingen die wij heel slecht kunnen regelen in de wereld. Bedrijven hebben zoveel macht en worden zo weinig gecontroleerd. Het was laatst ook weer in het nieuws dat er heel veel microverontreinigingen vanuit de rivieren naar ons toekomen. Wat gewoon stroomopwaards in de rivier geloosd wordt en ook bij ons zelf, zonder dat vergunningen daar iets tegen kunnen doen. Dat wordt gewoon gebruikt voor drinkwater en dat drinken wij dus met zijn allen op. Dat slaan wij op in ons lijf. Dat is een grote bedreiging, dus je zou voor de gezondheid van de mensen daar iets aan moeten doen. Dat die bedrijven toch meer gereguleerd worden. Ze moeten natuurlijk wel kunnen concurreren op de wereldmarkt. Geld is ook best wel belangrijk, want als we geen geld meer hebben, dan kunnen we onszelf ook niet meer verbeteren met dit soort dingen. Ik geloof dus ook absoluut niet om compleet minimalistisch te gaan leven. Dat zijn alleen maar een aantal kleine groepen mensen die op die manier idealistisch willen leven, maar het gros van de mensen wilt dat helemaal niet. Maar ik ben wel voor hergebruik van grondstoffen en dat soort dingen. Dan kunnen mensen wel minder kopen, want het is duurder om her te gebruiken, dan om nieuw te maken, maar ik vind wel daar gestuurd op moet worden. Daar kunnen in Europa misschien ook iets aan doen, omdat we daar toch in voorlopen ten opzichte van de rest van de wereld.

Elza: Ja ja.

Mike: Klimaat is ook wel een ernstig probleem, alleen als burger kan je zo weinig doen daaraan, je bent een microdruppel op een gloeiende plaat. Dat is echt iets wat je mondiaal moet aanpakken en ook met de industrie en ook met de burgers en allemaal. Het heeft gewoon geen zin als je in je eentje daar wat aan doet.

Elza: Nee dat snap ik. Ik vroeg me nog af, want je had het bij de microverontreinigingen over de gevolgen op de mens, heb je het idee dat bij duurzame ontwikkeling de mens ook wel het uitgangspunt zal blijven en dat dat drijfveer zou blijven, het welzijn van de mens?

Mike: Ja ja, in het algemeen zie je dat de mensen uitgaan van hun eigen plezier en genot. Schaarste wordt gewaardeerd. Als iets schaars is wordt het meer gewaardeerd, dan wanneer het in overvloed is. En geld speelt ook weer een rol, mensen willen wel ook aan duurzame ontwikkeling doen, maar als het te duur is dan zeggen nou laat maar dan. Dat is wat je bij bijna iedereen ziet. Mensen willen er niet te veel op inleveren en aan de andere kant zijn we nu veel rijker dan toen ik opgroeide, toen ik 15 was. Jullie hebben veel meer welvaart dan dat ik had, alles kan maar. Aan de andere kant vanuit vroeger had je wel meer ruimte, weetjewel, er waren minder mensen, er was meer ruimte.

Elza: Ja, want ik vroeg me nog af, je zegt dat die menselijke drijfveer en invloed super hoog blijft en die bepalend is voor waar het toe gaat met de ontwikkeling en de omgeving. Ik vroeg me eigenlijk af of jij jezelf eigenlijk als onderdeel ziet van de natuur, of dat je jezelf losstelt en eigenlijk alleen even een bezoekje brengt in het bos. Heb je bijvoorbeeld het idee dat je in een ecosysteem leeft?

Mike: Kijk de aarde als geheel ben ik natuurlijk onderdeel van en ik ben onderdeel van een door de mens ontwikkelde ecosysteem, waarbij dat wat wij toelaten de ruimte krijgt.

Elza: Ja, en zijn er nog organismen die jij niet of wel toelaat? Misschien dat je wel een vogelhuisje of een insectenhotel hebt. Of misschien dat je denkt ratten daar heb ik helemaal niks mee. Hoe voelt dat voor jou als je een ander organisme ziet in jouw directe omgeving?

Mike: (24:28) Bepaalde dingen vind ik leuk en andere dingen niet. Als er hier wolven door de straten zouden lopen zou ik zeggen: nou ga die beesten eens afschieten, want dat loopt uit de klauwen. En die kun je de ruimte geven in bepaalde gebieden, maar die moet je net als de rest van het wild reguleren, want ik denk dat als ze tam worden, doordat mensen ze voeren, ze op een gegeven moment een kind of een mens grijpen. En dan denk ik van ja, dat past niet in onze omgeving, met zoveel mensen op een kleine ruimte. Dus je moet dat dan toch reguleren, net als die herten die ze afschieten.

Elza: Dus je moet het eigenlijk reguleren, of we hebben geen keus, omdat er zo weinig ruimte is en omdat we met zoveel zijn.

Mike: Ja dat klopt, in Zweden kan je die beesten los laten lopen, dan hoeft je dat niet allemaal te reguleren, maar daar is de ruimte weet je wel. Daar zijn grote gebieden waar ze vrij los kunnen lopen. De mensen die daar wonen zijn ook gewend eraan dat die beesten daar kunnen rondlopen en hier in Nederland zijn idioten die die beesten frikandellen gaan voeren, waardoor ze tam worden en heel gevaarlijk. Als er een keer een kind losloopt dan grijpen ze dat kind gewoon, dat gaat gewoon gebeuren. Mensen in Nederland zijn ook helemaal niet meer gewend dat er zulke beesten rondlopen, dus die gaan allemaal rare dingen doen. Die zitten alleen maar de hele dag op hun telefoon filmpjes te kijken, die snappen helemaal de wereld niet meer. Een aantal. Wat dat betreft ben ik wel negatief, het internet en de sociale media, ja jullie kunnen niet meer zonder. Het heeft mensen soms ook een stuk achterlijker gemaakt af en toe vind ik. Dat ze gewoon zoveel tijd besteden aan debiele filmpjes en niet eens meer een normale brief naar elkaar kunnen schrijven of een normaal mailtje kunnen dichten. Ja waar besteed je je aandacht dan aan, weet je wel. Wat dat betreft word ik een oude zak hè op gegeven moment en zie ik ook heel veel negatieve dingen.

Elza: En denk je dan dat die rol van op je telefoon zitten en daarmee ook zoveel binnen zijn, die relatie met de natuur nog veel meer zal beïnvloeden in de toekomst?

Mike: Ja zeker, dat is ook zo. Dat geloof ik wel ja. Mensen zitten teveel binnen. Kinderen die komen al bijna helemaal niet meer buiten. En als je dan ook nog de mensen die VR kijken bekijkt, dan is die verbinding helemaal los. Dan gaan ze misschien een virtueel bos bouwen in VR, dat gaat natuurlijk nergens meer over hè. Ik kan me ook niet voorstellen dat je daar rustig van wordt, want de wind waait niet door je haar, nou heb ik ook niet zoveel haar, maar over mijn kop. De geuren ruik je niet. De onverwachte dingen zijn er niet meer. Ja je kan wel een of andere random generator dat laten ontwikkelen, maar ja je snapt wat ik bedoel.

Elza: Het is niet hetzelfde ja.

Mike: En mensen ja die gaan daar dan heel veel tijd en energie in steken, dus ze komen op die manier nog veel verder van de natuur af. Maar goed wat dat betreft, ik beseft me dat de mens wel alles maakt in Nederland, maar de natuur die met onze beperkingen bestaat, daar geniet ik wel heel erg van. Ik zou me heel erg ongelukkig voelen als dat er niet meer is, als er geen ruimte meer is. Dat iedereen alleen nog maar in woonwijken woont met landbouwgrond en alleen maar binnen zit. Nee je moet toch ook de zon op je kop voelen, af en toe fietsen en onverwachtse dingen zien.

Elza: Ja, want los van recreatie en voedsel, ben je verder nog bewust van wat een ecosysteem of de natuur jou in het dagelijks leven brengt? Of sta je daar niet zo bij stil?

Mike: Ik ben daar niet bewust mee bezig, maar ja ik merk wel dat ja als wij alles blijven kapotmaken met de klimaatverandering die nu ontstaat en rivieren die vervuilen en bodemvervuiling en intensieve landbouw die het bodemleven kapot maakt. Ja dan pak je jezelf natuurlijk uiteindelijk ook. Je maakt je eigen leefomgeving kapot, waardoor het ook lastig wordt om erin te overleven, dat snap ik ook wel.

Elza: Ja, dus je voelt je ergens wel afhankelijk van je omgeving, al wordt die wel beheerd naar de hand van de mens?

Mike: Ja in Nederland is alles geregeld, de waterpeil wordt geregeld ja. Binnen beperkte gebieden waar hekken omheen staan kunnen ze de natuur dan de ruimte geven. Dat ze stukken hout laten liggen bijvoorbeeld, maar ook dat is ook keuze. Als je alles loslaat, dan wordt het landschap weer te saai en dat vinden mensen dan ook weer niet leuk, want natuurliefhebbers willen veel soorten en de recreanten willen gewoon lekker kunnen bewegen, dus in Nederland is dat heel moeilijk. Maar ja dan moet je met elkaar wel het gesprek aangaan, van nou wat zouden we dan willen, waar heeft iedereen behoefte aan? Maar ja dat is weer een mens gedreven beeld eigenlijk daarop haha, omdat er zoveel druk is op de omgeving krijgt echte natuur maar op hele kleine plekjes de ruimte eigenlijk.

Elza: Ja en dat is natuurlijk ook moeilijk, omdat we al zoveel invloed hebben gehad.

Mike: Ja.

Elza: Als je het nu loslaat heb je natuurlijk ook dat door de stikstof en invasieve soorten dat het meer één beeld wordt, dan dat het wellicht vroeger was geweest voordat we al het bos hadden gekapt.

Mike: Ja.

Elza: Dus daar hebben we ook weer een hand in gehad, dat de natuur dat dan weer doet. Maar ik wil jou niet teveel beïnvloeden.

Mike: Ja, nee maar een kwart tot een derde is toch al ingepolderd. Dat is door mensen gemaakt, dat hebben we gewoon zelf gemaakt die grond, door dijken te bouwen en dat helemaal in te richten zoals wij zelf willen. Dat was vroeger allemaal zee hè. Zelfs de Oostvaarders plassen op Flevoland, dat was natuurlijk ooit zee daarzo. Dat is natuurontwikkelingsgebied, dat is ontstaan en dat hebben ze heel ruig gelaten. Ja ze schieten daar wel enorm veel edelherten af, omdat daar te gewoon weinig voedsel is voor die beesten op die kleine ruimte en ze blijven maar fokken, dus ze moeten op een gegeven moment afgeschoten worden. Maar ja ook dat, daar hoort eigenlijk zee te zijn haha.

Elza: En waarom moeten die afgeschoten worden volgens jou?

Mike: Ja, ze verhongeren sowieso heel erg hè. De omstandigheden zijn heel gunstig, maar `s-winters is er te weinig voedsel en ze kunnen niet weg daar. Het gebied is te klein. Je hebt een enorm afschot daar, er worden honderden edelherten daar ieder jaar neergeschoten om ze uit hun lijden te helpen. Om te reguleren.

Elza: Ja door omstandigheden die door de mens natuurlijk weer ontstaan zijn.

Mike: Ja, maar anders lopen ze over de snelwegen en dat kan ook niet.

Elza: Nee dat kan ook niet. Oké zullen we het hier afronden?

Mike: Ja is goed.